

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. R. IR AB „SEB GYVYBĖS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugsėjo 17 d. Nr. 242-442
Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. R. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriame pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AB „SEB gyvybės draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2010 m. balandžio 10 d. pareiškėja Investicinio gyvybės draudimo taisyklių (2008 m. lapkričio 1 d. taisyklių redakcija) (toliau – Taisyklės) pagrindu su draudiku sudarė Investicinio gyvybės draudimo sutartį (toliau – draudimo sutartis), kuria buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su draudžiamąjį (-ųjų) gyvenimo trukme, kapitalo kaupimu bei sveikata. Draudimo sutarties sudarymą patvirtina draudimo liudijimas DD Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Draudimo liudijimas). Draudimo sutarties galiojimo laikotarpis – nuo 2010 m. balandžio 10 d. iki 2042 m. balandžio 9 d.

2018 m. sausio 27 d. pareiškėja pateikė draudikui pasiūlymą nutraukti draudimo sutartį netaikant sutarties nutraukimo mokesčio, kuris, pareiškėjos teigimu, siektų 240 Eur. Draudikas 2018 m. vasario 5 d. pareiškėjai pateiktame atsakyme paaiškino, kad, vadovaujantis Taisyklių 80 punktu, jei draudimo sutartis nutraukiama draudėjo iniciatyva ne dėl draudiko kaltės, draudėjui išmokama išperkamoji suma ir papildomas investicinis atidėjiny. Taisyklių 83 punkte nustatyta, kad išperkamoji suma mokama nutraukus draudimo sutartį. Ji nustatoma iš sukaupto pradinio investicinio atidėjinio išskaičiuavus dalį draudimo sutarties sudarymo ir jos sąlygų vykdymo išlaidų.

Pareiškėja nesutiko su draudiko atsakymu, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Prašyme pareiškėja paaiškino, kad nėra patenkinta draudimu dėl per didelių taikomų mokesčių ir nori draudimo sutartį nutraukti. Pareiškėjos teigimu, sutarties nutraukimo mokestis yra per didelis ir riboja pareiškėjos teisę į efektyvesnę alternatyvą. Pareiškėja paaiškino, kad 2018 m. rugpjūčio 14 d. sutarties nutraukimo mokestis siektų 215 Eur.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad pareiškėjos nurodomas sutarties nutraukimo mokestis yra Taisyklių 52.3 papunktyje nustatytas pradinis mokestis (draudikas iš pagrindinio investicinio atidėjinio išskaičiuoja pradinį mokestį, skirtą draudimo sutarties sudarymo ir administravimo išlaidoms padengti. Pradinis mokestis nustatytas kainyne (54 punkte). Draudikas remiasi Taisyklių 80 punktu, kuriame nustatyta, kad, jei draudimo sutartis nutraukiama draudėjo iniciatyva ne dėl draudiko kaltės, draudėjui išmokama išperkamoji suma ir papildomos investicinis atidėjiny, bei Taisyklių 83 punktu, kuriame nustatyta, kad išperkamoji suma mokama nutraukus draudimo sutartį. Ji nustatoma iš sukaupto pagrindinio investicinio atidėjinio išskaičiuavus dalį draudimo sutarties sudarymo ir jos sąlygų vykdymo išlaidų. Remdamasis išdėstytomis aplinkybėmis, draudikas atsisakė tenkinti pareiškėjos reikalavimą – nutraukti draudimo sutartį netaikant pradinio mokesčio.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių kilo ginčas dėl išperkamosios sumos apskaičiavimo ir išmokėjimo prieš terminą nutraukiant draudimo sutartį draudėjo iniciatyva ir nesant draudiko kaltės pagrįstumo.

Draudimo įstatymo 126 straipsnyje nustatyta, kad, jeigu su kapitalo kaupimu susijusi gyvybės draudimo sutartis nutraukiama arba kitaip pasibaigia prieš terminą arba jeigu draudikas įgyvendina įstatymų ar draudimo sutarties suteikiamą teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, draudėjui išmokama suma privalo būti ne mažesnė už išperkamoją sumą.

Taisyklių, kurios yra sudėtinė draudimo sutarties dalis, 73 punkte nustatyta, kad draudimo sutartis gali būti nutraukta šalių sutarimu; Taisyklių 74 punkte nustatyta, kad draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį, raštu įspėjęs draudiką ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki numatytos draudimo sutarties nutraukimo dienos; Taisyklių 80 punkte nustatyta, kad, jei draudimo sutartis nutraukiama draudėjo iniciatyva ne dėl draudiko kaltės, draudėjui išmokama išperkamoji suma (83 ir 84 punktai) ir papildomos investicinis atidėjiny; Taisyklių 81 punkte nustatyta, kad draudimo sutarties nutraukimo atvejais (79–81 punktai) išmoka apskaičiuojama pakeitus investicinius vienetus į pinigų kainynę (54 punktas) nustatytais atvejais; Taisyklių 83 punkte nustatyta, kad išperkamoji suma mokama nutraukus draudimo sutartį (80 ir 81 punktai). Ji nustatoma iš sukaupto pagrindinio investicinio atidėjinio išskaičiavus dalį draudimo sutarties sudarymo ir jos sąlygų vykdymo išlaidų. Taisyklių 84 punkte nustatyta, kad apskaičiuotos išperkamosios sumos nurodomos draudimo liudijimo priede. Draudimo liudijimo priede pateiktoje išperkamuųjų sumų apskaičiavimo lentelėje nustatyta, kad aštuntais draudimo sutarties galiojimo metais mokama išperkamoji suma yra lygi 89,54 proc. Minėtoje lentelėje nustatyta, koks procentas nuo sukauptos sumos bus išmokamas nutraukiant draudimo sutartį konkrečiais sutarties galiojimo metais. Pareiškėjos sukauptos sumos ir išmokėtos išperkamosios sumos skirtumą ginčo šalys vadina sutarties nutraukimo mokesčiu.

Tarp šalių kilo ginčas, kai pareiškėja pateikė pasiūlymą draudikui nutraukti draudimo sutartį pareiškėjos iniciatyva (nesant draudiko kaltės) ir paprašė draudiko nesilaikyti pirmiau minėtų taisyklių sąlygų ir netaikyti pareiškėjos nurodyto sutarties nutraukimo mokesčio.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja ir draudikas draudimo sutarties nutraukimo tvarką yra įtvirtinę draudimo sutartyje ir jos neatskiriamoje dalyje Taisyklėse. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Atsižvelgiant į išdėstytas nuostatas, darytina išvada, kad tarp pareiškėjos ir draudiko sudaryta sutartis gali būti nutraukta vadovaujantis Taisyklių nuostatomis ir draudimo sutarties šalims susitarus.

Kaip jau buvo minėta, Taisyklių 83 punkte nustatyta, kad išperkamoji suma mokama nutraukus draudimo sutartį nesant draudiko kaltės. Išperkamoji suma nustatoma iš sukaupto pagrindinio investicinio atidėjinio išskaičiavus dalį draudimo sutarties sudarymo ir jos sąlygų vykdymo išlaidų. Draudimo liudijimo priede pateiktoje draudimo sutarties išperkamuųjų sumų apskaičiavimo lentelėje nustatyta, kad aštuntais draudimo sutarties galiojimo metais pagrindinio investicinio atidėjinio taikomas procentas yra 89,54 proc. Vadinasi, jeigu pareiškėja nutrauktą sutartį nesant draudiko kaltės, aštuntais draudimo sutarties galiojimo metais nuo pareiškėjos sukauptos sumos turėtų būti taikoma 89,54 proc. pagrindinis investicinis atidėjiny.

Atsižvelgiant į tai, kad draudimo sutarties šalys draudimo sutartyje susitarė dėl draudimo sutarties nutraukimo sąlygų, pareiškėjai nutraukus prieš terminą draudimo sutartį nesant draudiko kaltės, manytina, kad pareiškėjos reikalavimas nutraukiant draudimo sutartį netaikyti išperkamosios sumos, apskaičiuotos pagal išperkamujų sumų lentelėje nustatytą procentą, galėtų būti tenkinamas tik tuo atveju, jeigu draudimo sutarties šalys dėl to susitartų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjos reikalavimas draudikui nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos L. R. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius